

Особенности формирования языковой политики в Индии в сфере образования // Журналистика и наука: подготовка и реализация научно-образовательной программы для ученых и журналистов: сборник научных статей / отв. ред. Е.В. Мартыненко. – М.: РУДН, 2011. – С. 31-36. Дешериев Ю. Д. Языковая политика / Ю. Д. Дешериев // Лингвистический энциклопедический словарь. – М.: Советская энциклопедия, 1990. – С. 616. Илларионова О.А. Статус миноритарных языков во Франции и их роль в СМИ / О.А. Илларионова // Журналистика и наука: подготовка и реализация научно-образовательной программы для ученых и журналистов: сборник научных статей / отв. ред. Е.В. Мартыненко. – М.: РУДН, 2011. – С. 73-76. Кузнецов С.Н. Языковая политика и языковое планирование [Электронный ресурс] / С.Н. Кузнецов. – Режим доступа: http://genhis.philol.msu.ru/article_195.shtml Лисак Н. Мовна ситуація і мовна політика в Республіці Ірландія та Північній Ірландії [Електронний ресурс] / Н. Лисак. – Режим доступу: http://vsesvit-journal.com/index.php?option=com_content&task=view&id=500&Itemid=41 Попеску И.В. Теоретические основы языковой политики [Электронный ресурс] / И.В. Попеску. – Режим доступа: <http://www.russian.kiev.ua/material.php?id=9001564> Степанов Г.В. Типология языковых состояний и ситуаций в странах романской речи / Г. В. Степанов – М.: Наука, 1976. – 224 с. Consultation Paper on Proposed Irish Language Legislation for Northern Ireland [Электронный ресурс]. – Режим доступа: http://www.dcalni.gov.uk/proposed_irish_language_legislation.pdf Fishman J. The sociology of language: An interdisciplinary social science approach to language in society / J. Fishman // (Ed.) Advances in the Sociology of Language. – Vol. 1. The Hague: Mouton, 1971. – P. 217-405. Hughes A. English Accents and Dialects: An Introduction into Social and Regional Varieties of English in the British Isles / A. Hughes, P. Trudgill. – L.: Edward Arnold, 1997. – 143 p. The Daily Mail. Библию переложили на диалект кокни [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://lenta.ru/news/2009/02/23/cockney/> Trudgill P. Sociolinguistics. An introduction to language and society / Peter Trudgill. – London: Penguin Books, 1983. – 205 p.

НИКОЛАЄВА Н. М.

(Запорізький національний університет)

ПРОБЛЕМА КОЛЬОРОПОЗНАЧЕНЬ В МОВІ ПРЕСИ

У статті розглядаються дослідження, які присвячені вивченню слів на позначення кольору в мові німецької, української та російської преси. Кольоропозначення вивчаються в різних аспектах: шляхом функціонального аналізу; у політичному дискурсі; у семантиці.

Ключові слова: кольоропозначення, семантика, дискурс, аналіз.

Николаева Н.Н. Проблема цветообозначений в языке прессы. В статье рассматриваются исследования, посвященные изучению цветообозначений в языке немецкой, украинской и русской прессы. Цветообозначения изучаются в разных аспектах: путём функционального анализа; в политическом дискурсе; в семантике.

Ключевые слова: цветообозначения, семантика, дискурс, анализ.

Nikolaeva N.N. Problem of words denoting colour in the language of the press. The article is devoted to researches of words denoting colour in the language of German, Ukrainian, Russian press. The words denoting colour are studied in different aspects: by the functional analysis; in a political discourse; in semantics.

Key words: words denoting colour, semantics, discourse, analysis.

Сучасна лінгвістика приділяє значну увагу вивченню мови засобів масової інформації, і перш за все, мови преси, яка характеризується жанровою різноманітністю, яскравістю, динамічністю, є своєрідним живильним середовищем для різного роду новоутворень. Серед робіт, присвячених мові преси відокремлюються дослідження кольоропозначень у публіцистичному дискурсі на німецькій, українській та російській мовах.

Лінгвісти, займаючись вивченням кольоропозначень в мові преси, розглядають їх в різних аспектах. Зокрема, мова преси вивчається: а) шляхом функціонального аналізу: [Ніколенко 2007]; б) у політичному дискурсі: [Керімов 2007; Ковальова 2008]; в) в семантиці: [Зеленін 2003; Виродова 2006; Давіденко 2006].

В дослідженні публіцистичних текстів спостерігається інтерес до політичної комунікації, до семантичних і функціональних змін в мові, пов'язаних з бурхливими подіями в суспільстві. Словам на позначення кольору мало приділяється уваги, що дозволяє вважати проблему кольоропозначень в мові преси не достатньо вивченою і обумовлює актуальність даного дослідження.

Об'єктом дослідження є мова німецької, української та російської преси.

Предметом вивчення є дослідження, які присвячені мові німецької, української та російської преси.

Метою роботи є вивчення проблеми кольоропозначень в мові німецької, української та російської преси.

Конкретні завдання, які вирішуються у роботі, охоплюють: 1. Вивчення досліджень в області преси; 2. Виділення аспектів, на які звернена особлива увага при вивченні мови преси; 3. Визначення характеру і рівню вивчення кольоропозначень в мові преси.

Н. І. Ніколенко розглядає функціонування українських лексем “помаранчевий”, «майдан» в російській мові, зокрема, в дискурсі мас-медіа. Автор визначає основні значення, які ці лексеми придбали в ході політичних подій сучасної України [Ніколенко 2007].

У лінгвістичному аналізі Т. Р. Ковальова вивчає функціонування якісного прикметника в текстах політичного дискурсу з врахуванням його лексичних, морфологічних і синтаксичних характеристик.

Дослідник виявляє семантичні групи прикметників, які використовуються в текстах російського і німецького політичного дискурсу, дає їх характеристику з точки зору семантичних особливостей і прагматичного потенціалу, проводить порівняльний аналіз вживання прикметників в російському і німецькому політичному дискурсі та виявляє загальні і національно специфічні межі [Ковальова 2008, с. 124].

Найбільш релевантними групами якісних прикметників в політичному дискурсі прикметники, що позначають властивості людини і предметів; параметричні прикметники; прикметники, що позначають колір. У німецькому політичному дискурсі колірні прикметники теж можуть уживатися для посилення виразності вислову і, відповідно, емоційної дії на реципієнта.

Проте навідміну від російського політичного дискурсу в німецькому широко використовується колірна політична символіка. Багато партій в Німеччині характеризуються певним кольором, тобто назва партії в друкарських текстах може бути замінена прикметником з колірним значенням.

За словами автора типовими для німецької політики є моделі, утворені за допомогою двох і більш колірних прикметників, що характеризують яку-небудь коаліцію. У складених моделях порядок розташування колірних прикметників відповідає мірі їх значущості. Колір, названий першим, наприклад, в словосполучі rot-grün є найважливішим.

Кількість вживань колірних визначень партій і характер їх оцінки багато в чому залежать від ваги партії в суспільстві і її оцінки громадськістю. Оцінка часто залежить від того, чи є дана партія (коаліція) правлячою або опозиційною [Ковальова 2008, с. 103].

Колірні характеристики, що відносяться до політичної діяльності, з одного боку, відображають світові колірні стандарти, порівняємо, коричневий – національний або зелений – екологічний. Але з іншого боку, і в значно більшій мірі, подібні колірні характеристики породжені історією народу, характерними особливостями його культури і менталітету. Оскільки сприйняття кольору пов'язане з емоцією і оцінкою, колоративи мають високий прагматичний потенціал. Але аксіологічність кольоропозначення існує в етнолінгвістично відміченому просторі [Ковальова 2008].

Р. Д. Керімов проводить дослідження текстильних концептуальних метафор в політичному дискурсі ФРН. Автор показує, що концептуальна метафора відображає не реальний стан речей в світі, а лише “бажане” і “вигідне” німецьким політикам, які “одягають” своє бачення соціальної реальності сучасної ФРН і Євросоюзу, а також історії Європи в ХХ столітті, і, перш за все – історію протистояння НАТО і Східного блоку, в різні концептуальні метафори [Керімов 2007, с. 106].

Вчений стверджує, що концептуальна метафора не лише концептуалізує соціальну реальність, але і сама створює її в мовній картині світу німецьких політиків, які нав'язують її громадянам і електорату своєї країни і Європейського Союзу [Керімов 2007, с. 107].

Приклад розвитку метафоричного сенсу колірної метафори “коричневий” наочно демонструє, як з часом змінюється значення метафори, обумовлене зміною суспільно-політичного режиму. У соціалістичній для націонала риторичі дана метафора активно використовувалася і мала в офіційній німецькій мові позитивне оцінне забарвлення, вказуючи на “авангард” соціалістичної для націонал-соціалістичної партії – штурмовиків (а потім і на всіх нацистських партійців), що боролися за “праву” (з точки зору фашистської пропаганди) справу.

Причому цей “авангард” і сам активно іменувався цим кольоропозначенням, наприклад: “braunes Haus” (“нацистський (букв.: “коричневий”) будинок”; / “Die Strasse frei den brauen Bataillonen!” / (досл.: “(Звільните) дорогу (вулицю) коричневим батальйонам!”) (перша строчка другої строфи пісні Хорста Весселя “Вище прапор!” (Horst-Wessel-Lied “Die Fahne hoch!”) – неофіційного гімну націонал-соціалістичної партії і Третього рейху [Керімов 2007, с. 104].

За словами Р. Д. Керімова німецькі концептуальні текстильні метафори, номінуючи різні соціально-політичні дії, явища і процеси, а також способи їх здійснення, загалом і в цілому володіють в сучасному політичному дискурсі ФРН сильним образним і смисловим потенціалом. Текстильні метафори мають великі можливості для розгортання яскравого метафоричного образу і тому займають в мовному арсеналі німецьких політиків вагоме місце [Керімов 2007, с. 107].

А. С. Виродова вивчає семантико-стилістичні особливості кольоропозначень в масмедійних текстах російської мови. На думку автора широке вживання колоративів в прямому, переносному і

символічному значеннях обумовлене етномовною свідомістю сучасних публіцистів, що безпосередньо відбивається в створенні семантично повноцінних і стилістично різноманітних текстів. Використання кольоропозначень допомагає відтворювати барвисту і живу картину сучасної дійсності [Виродова 2006].

А. В. Зеленін проводить дослідження в області історії політичного лексикону ХХ століття. Автором виявлено, що прикметник “чорний” придбав нове, політичне значення. Йдеться про сучасне значення чорної сотні, яке з’явилося на початку ХХ століття для символізації уряду і монархії (назва 25 чорних фігурок, серед яких легко вгадувався Микола II) [Зеленін 2003].

К. О. Давіденко визначає особливості функціонування кольоропозначень російського “голубой” і українських “голубий і блакитний” в сучасному публіцистичному дискурсі. Автором представлена семантика і етимологія кольоропозначень синій і блакитний в українській і російській мовах; визначені деякі особливості вживання голубого і блакитного в аспекті діячності, а також сфера їх вживання в сучасних засобах масової інформації України (Інтернет – видання газет “День”, “Киевские ведомости”, “Новини України” “Вечірній Київ” та інш.); виявлена динаміка використання кольоропозначень в політичному контексті [Давіденко 2006].

Отже, вивчення досліджень, які присвячені словам на позначення кольору в мові німецької, української та російської преси, дозволяє зробити **висновки**. Лексеми на позначення кольору як об’єкт дослідження в публіцистичному дискурсі вивчаються лише в лінгвістичному та лінгвокультурологічному аспекті. Аналізу піддається саме якісна і масова преса, оскільки між ними якраз в останнє десятиліття у зв’язку із зняттям ідеологічних бар’єрів виявилися різючі відмінності, що представляють інтерес для дослідження.

В дослідженні приймають участь лише деякі імена кольору, класифікації на лексико-семантичні класи слів на позначення кольору не приділяється увага. Таким чином, треба зазначити про **перспективність** подальших досліджень лексем на позначення кольору в мові преси.

Література

- Виродова А.С. Семантико-стилистические особенности цветообозначений в массмедийных текстах / А. С. Виродова // Журналистика и медиаобразование в 21 веке: сб. научн.-практ. конф. – Белгород. – 2006. – С. 286-290. Давиденко Е.А. Функционирование цветообозначений “голубой”, “голубий”, “блакитний” (на материале печатных СМИ) / Е. А. Давиденко // Ученые записки Таврического национального университета им. В. И. Вернадского. – Серия “Филология”. – 2006. – Том 19 (58), № 3. – С. 114-119. Зеленин А.В. Цветовые прилагательные в эмигрантской публицистике / А. В. Зеленин // Русская речь. – 2003. – № 3. – С. 75-83. Керимов Р.Д. Текстильные концептуальные метафоры в политическом дискурсе ФРГ / Р. Д. Керимов // Политическая лингвистика. – 2007. – Т. 3 (23). – С. 96-107. Ковалева Т.Г. Имя прилагательное в политическом дискурсе: на материале текстов русских и немецких печатных СМИ: дис... канд. филол. наук: 10.02.19 / Ковалева Татьяна Геннадиевна. – Воронеж, 2008. – 222 с. Николенко Н.И. О функции украинских лексем “помаранчевий”, “майдан” в русском языке / Н. И. Николенко // Ученые записки Таврического национального университета им. В. И. Вернадского. – 2007. – Т. 20 (59), № 1. – С. 179-185.

ОЛЬХОВСЬКА Н.С.

(Київський міжнародний університет)

ЗАСОБИ ВИРАЖЕННЯ КОМІЧНОГО У ДРАМАТУРГІЧНИХ ТЕКСТАХ ТОМАСА БЕРНГАРДА

Ольховська Н.С. Засоби вираження комічного у драматургічних текстах Томаса Бернгарда. Розглянуто комічне як складову частину стилю Т. Бернгарда на різних рівнях ДТ: лексичному, граматичному, синтаксичному, соціолінгвістичному, комунікативному, інформативному, в мовленнєвих актах, в проявах когнітивних процесів. Відзначено багатифункціональність комічного як засобу характеристики драматургічних персонажів, що виконує роль носія дії та є основою трагічних стосунків.

Ключові слова: комічне, рівні комічного, ідентифікатор, рефреймінг, драматургічний текст, комічний ефект.

Ольховская Н.С. Средства выражения комического в драматургических текстах Томаса Бернхарда. Рассмотрено комическое как составную часть стиля на разных уровнях драматургического текста: лексическом, грамматическом, стилистическом, социолингвистическом, коммуникативном, информативном, в речевых актах, в проявлениях когнитивных процессов. Отмечено многофункциональность комического как средства характеристики драматургических персонажей, которое выполняет роль носителя действия и является основой трагических отношений.

Ключевые слова: комическое, уровни комического, идентификатор, рефрейминг, драматургический текст, комический эффект.